

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA**VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA****NUTARIMAS****BYLOJE DĖL UAB „GULDVINA“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS
ĮSTATYMO PAŽEIDIMO**

2020-05-28 Nr. 12R-26

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktorės Neringos Ulbaitės (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkė), direktoriaus pavaduotojos Neringos Baronienės, Nešąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vyresniosios patarėjos Ingos Grinevičės, Teisės skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės bei Nuotolinės prekybos skyriaus vedėjos Aidos Gasiūnaitės – Stavginskienės, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 2 punktu, išnagrinėjo bylą pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2019-12-19 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 33RIP-27 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Guldvina“ (įmonės kodas – 305145910, adresas – Mimosos g. 20, Kaunas) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2019-12-23 gavo Tarnybos raštu Nr. 33S-(33.6.)-1844 persiūtą Protokolą dėl UAB „Bioklinika“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo. Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Guldvina“ interneto tinklalapyje www.naturallineshop.com/lt/ yra skleidžiama „CBD kanapių aliejaus 20 %“ ir „CBD kanapių aliejaus 5 %“ reklama, kurioje nurodoma, kad „Kanabidiolis (CBD) – yra vienas iš daugiau nei 13 kanaboidų – aktyvių cheminių junginių kanapės augale. Tai fitokanabioidas, kuris gali sudaryti iki 40% augalo ekstrakto. Kanabidiolis turi reikšmingų medicininių savybių, bet priešingai nei pagrindinis psichoaktyvus kanabioidas – tetrahidrokanabidiolis (THC) – nesukelia euforijos ar apsvaigimo ir iš tiesų gali netgi neutralizuoti psichoaktyvų THC poveikį. Kanabioidai daugiausiai veikia sąveikaudami su konkrečiais receptoriais, kurie yra žmogaus smegenų ląstelėse. Vis daugėja mokslinių įrodymų, kad CBD veikia smegenų impulsų sistemas ir šie veiksmi gali būti svarbūs pagalbininkai pastarojo terapeutiniams efektams. Endokanabinoidinė sistema dalyvauja tokių funkcijų ir procesų reguliacijoje kaip kognityvinės funkcijos, miegas, nerimas, depresija, apetitas, priklausomybės, neuroprotekcija, reprodukcinės funkcijos (vaisingumas, embriono implantacija ir vystymasis), širdies veikla ir vazodilatacija, energijos gamyba ir balansas, peristaltika, žarnyno endokrininės ir barjerinės funkcijos, imunomoduliacija, pykinimas ir vėmimas, akispūdis, bronchodilatacija, vėžio vystymasis, kaulų remodeliacija ir kt“, „CBD aliejus – tai ekstraktas gaminamas ir pluoštinių kanapių žiedinų. Pagal įvairiausius tyrimus kanapių aliejus su CBD (kanabioliu) padeda:

1. Veiksmingas mažinant uždegimus, pykinimus (pykinimai po operacijų, chemoterapijos).
2. Padeda esant raumenų distrofijai.
3. Sustiprina imunitetą onkologiniams ligoniams. Ypač svarbu per chemoterapijos seansus.
4. Padeda sumažinti konvulsijas ir kitus judėjimo sutrikimus.

5. Padeda gydyti smegenų ir nervų pažeidimus po ligos ar nelaimingų atsitikimų ar kitus neurologinius sutrikimus (pvz. migrena).
6. Padeda pagerinti miego kokybę.
7. Padeda gydyti skrandžio ir žarnyno sutrikimus. Pvz. gydo storosios žarnos uždegimą Kolitą, Krono ligą.
8. Veiksmingas mažinant nerimą, streso, depresijos sutrikimus.
9. Stiprina žmogaus imuninę sistemą ir yra prevencinė priemonė prieš ligų atsiradimą
10. Padeda gydyti Alzheimerio ligą.
11. Padeda gydyti Parkinsono sindromą
12. Padeda gydyti smegenų išeimiją
13. Naudojamas Autizmo sutrikimų turintiems žmonėms
14. Padeda gydyti ir mažinti insulto padarinius
15. Sumažina reumatoidinio artrito simptomus
16. Sumažina diabeto simptomus
17. Sumažina alkoholizmo simptomus
18. Veiksmingas gydant epilepsiją (mažina eplepsijos priepolių dažnumą)
19. Padeda sergantiems astma.
20. Padeda gydant hepatitą C
21. Kovoja su žvyneline“.

Tarnyba pažymėjo, kad vadovaujantis 2011-10-25 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18), (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011) 7 straipsnio 7 dalimi, „<...> informacijoje apie maistą maisto produktams neturi būti priskiriamos žmogaus ligų profilaktinės ar gydomosios savybės arba daroma į jas nuoroda“. Tarnybos vertinimu, vartotojas, perskaitęs aukščiau nurodytus teiginius, gali susidaryti klaidingą įspūdį apie produktus bei jų teikiamas savybes, dėl ko vartotojo ekonominis elgesys gali būti iškreiptas.

Tarnyba pažymėjo, kad UAB „Guldvina“ prekių aprašymuose vartojami teiginiai neatitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies nuostatos, 2011-10-25 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18), (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011) I skyriaus 7 straipsnio 1 dalies a, b, c punktų, 2 dalies, 4 dalies a punkto, 2006 m. gruodžio 2006-12-20 Europos parlamento ir tarybos reglamento (ES) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą 5 straipsnio 1 dalies a punkto, 10 straipsnio 3 dalies nuostatos.

UAB „Guldvina“, pateikdama paaiškinimus, Tarnybos protokole nurodė, kad, gavusi Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos raštą, pakoregavo interneto tinklalapyje www.naturallineshop.com/lt/ skleidžiamą informaciją ir susipažino su galiojančiais teisės aktais. Bendrovė nurodė, kad reklamą skleidė laikotarpiu nuo 2019-11-15 iki 2019-12-10.

Tarnyba Protokole nurodė, kad UAB „Guldvina“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą.

Bendrovė UAB „Guldvina“ pateikdama 2019-12-10 paaiškinimus Tarnybai, nurodė, jog yra neseniai pradėjusi veiklą ir nebuvo susipažinusi su galiojančiais teisės aktais, todėl apgailėstauja dėl

netinkamos reklamos. Bendrovė nurodė, kad netinkamą reklamos turinį pašalino ir ateityje stengsis tokios informacijos neskleisti.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2020-05-27 elektroniniu paštu gavo UAB „Guldvina“ papildomą informaciją dėl interneto tinklalapio lankomumo, kurioje nurodyta, kad interneto tinklalapio www.naturallineshop.com/lt/ lankomumas reklamos skleidimo metu buvo (*duomenys neskelbtini*).

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius paaiškinimus ir įrodymus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas – daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t. y., turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateikiamos informacijos matyti, jog UAB „Guldvina“ produktų „CBD kanapių aliejus 20 %“ ir „CBD anapių aliejus 5 %“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.naturallineshop.com/lt/, skatina vartotojus įsigyti bendrovės platinamus produktus, taigi, atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymuose įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Guldvina“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudžiama Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 ir kitų teisės aktų, nustatančių reikalavimus maisto reklamai, nuostatų neatitinkanti maisto reklama.

Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nustatyta, kad informacija apie maistą neturi klaidinti, visų pirma, priskiriant maisto produktui poveikį arba

savybių, kurių jis iš tikrųjų neturi; darant užuominą apie ypatingas maisto produkto savybes, nors jos iš tikrųjų yra būdingos visiems tokiems panašiams maisto produktams, ypač specialiai atkreipiant dėmesį į tam tikrų sudedamųjų dalių ir (arba) maistinių medžiagų buvimą ar nebuvimą.

Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyta, kad vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą bei, kad draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie gydomąsias ar nuo ligų saugančias savybes; nurodyti, kad koks nors maistas turi ypatingųjų savybių, jeigu iš tikrųjų tokiomis savybėmis pasižymi visi panašūs gaminiai.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotė, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi, ir UAB „Guldvina“ maisto papildų „CBD kanapių aliejus 20 %“ ir „CBD kanapių aliejus 5 %“ reklama turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, pamatęs minėtų maisto produktų reklaminius teiginius, gali nepagrįstai susidaryti įspūdį, jog šie maisto produktai turi naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

Atkreiptinas dėmesys, jog UAB „Guldvina“ reklamuoti produktai nėra vaistiniai preparatai, todėl jie negali būti reklamuojami nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus bei maisto papildus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų bei maisto papildų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija papildomai pažymi, jog UAB „Guldvina“, reklamuodama minėtus produktus, vartotojo teiginius, kuriais galėjo nepagrįstai sudaryti įspūdį, kad jie turi naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta aukščiau, įvertinusi Tarnybos Protokole nurodytą informaciją, daro išvadą, jog UAB „Guldvina“, reklamuodama 2 produktus („CBD kanapių aliejus 20 %“ ir „CBD anapių aliejus 5 %“) pateikė vartotojams informaciją, neatitinkančią Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose bei Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose numatytų reikalavimų ir tokiu būdu pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies nuostatą.

3. Dėl UAB „Guldvina“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1 dalimi, už šio įstatymo 14 straipsnyje nustatytų reikalavimų nesilaikymą reklaminės veiklos subjektams gali būti

skiriama bauda iki 3 procentų jų metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais, bet ne daugiau kaip vienas šimtas tūkstančių eurų. Tais atvejais, kai pažeidimu nepadaroma esminės žalos šiuo įstatymu saugomiems interesams, atsižvelgiant į byloje nustatytą aplinkybių visumą, vadovaujantis teisingumo ir protingumo kriterijais, už šio įstatymo 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17 ir 18 straipsniuose nustatytų reikalavimų pažeidimus reklaminės veiklos subjektams gali būti taikomas įspėjimas, neskiriant baudos.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, jog UAB „Guldvina“ skleistose reklamose, pažeidžiančiose Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą, buvo reklamuojami 2 maisto produktai, kaip turintys įvairių žmogaus ligų gydymo ar profilaktinių savybių, todėl dėl šios priežasties vartotojai galėjo būti suklaidinti. Tačiau Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį atsižvelgė į tai, kad Protokole nurodyta, jog bendrovė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą padarė pirmą kartą bei tai, kad UAB „Guldvina“, gavusi Tarnybos raštus dėl galimo pažeidimo, informaciją pašalino.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Guldvina“ reklama apie produktus buvo skleidžiama viename interneto tinklalapyje www.naturallineshop.com/lt/. Pažymėtina, kad, nors tai, kad reklama skleista internetu, leidžia daryti išvadą, jog reklama buvo pasiekiamą ne regioniniu, o nacionaliniu mastu, tačiau, pagal UAB „Guldvina“ pateiktus duomenis matyti, jog interneto tinklalapyje www.naturallineshop.com/lt reklamos sklaidos laikotarpiu apsilankė (*duomenys neskelbtini*), todėl šiuo konkrečiu atveju lankomumas nėra vertintinas kaip labai didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad reklama buvo skleidžiama laikotarpiu, atsižvelgė į tai, kad sklaida apie produktus truko laikotarpiu nuo 2019-11-15 iki 2019-12-10, t.y. mažiau nei vieną mėnesį interneto tinklalapyje, todėl trukmė vertintina kaip nedidelė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad bendrovė pripažino padariusi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 ir 6 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies pažeidimą skirti UAB „Guldvina“ įspėjimą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Direktorė

Neringa Ulbaitė